

Konsulatloven

Taler
Christian Michelsen

Dato
18 mai 1905

Sted
Stortinget

- 1 Jeg havde haabet, at man havde kunnet følge specialkomiteens ærede formand i hans anmodning om ikke at foranledige nogen større debat idag. Men en del af de udtalelser, som faldt fra den ærede repræsentant fra Kristiania nøder mig til at sige nogle ganske faa ord. Jeg vil da faa lov at bemærke, at jeg kan forstaa, at den
- 5 ærede repræsentant ud fra sine forudsætninger og i overensstemmelse med sin politiske fortid finder, at han ikke godt kan indtage et andet standpunkt end det, han konkluderede med. Men jeg maa erkjende, at det var mig en bitter skuffelse, at den ærede repræsentant til motivering af dette sit standpunkt kom ind paa omraader, som jeg mener, vi alle burde have holdt os fri for under denne
- 10 debat. Jeg tror, det er baade upaakrævet og uberettiget, at man under diskussionen i denne forsamling om et lovforslag, som ikke gaar ud paa andet end i overensstemmelse med Norges grundlovmæssige ret at vedtage oprettelsen af eget norsk konsulatvæsen, fører debatten ind paa konsekvenser, som dels ligger langt udenfor forfatningen, dels forudsætter en voldsom konflikt med et
- 15 andet land. Det behøver ingen videre paavisning, hvor lidet dette emne og disse konsekvenser egner sig til offentlig diskussion for aabne døre paa dette stadium i denne forsamling. Jeg tror en saadan debat er uden sidestykke i nogen nationalforsamling. Den ærede repræsentant kan være sikker paa, at dette forhold til det andet land, den konflikt, som deraf kan opstaa, de konsekvenser,
- 20 som det kan medføre, det er ting, som vi alle hver for sig grundig har gjenomtænkt og overveiet, og som vi har anseet det for vor bydende pligt at samraade os om; men vi staar ikke op i Norges odelsting og aabner en debat, som kan indbyde til saadanne konflikter. Jeg vil ikke følge den ærede repræsentants eksempel og gaa nærmere ind paa dette; jeg haaber, at debatten
- 25 ikke skal føres videre ind paa disse vovede omraader.

Men jeg vil faa lov til endnu at sige nogle faa ord. Den ærede repræsentant understregede en række aldeles selvfølgelige ting og sagde, at hvis bruddet kom, saa var vi forpligtede til at overveie alle disse konsekvenser, som kunde blive en

følge heraf. Ja, hr. præsident! jeg gjentager: det er min overbevisning, at alle disse konsekvenser er gennemtænkte og overveiede under fuldt ansvar.

Specialkomiteen har paa den grundigste og mest indgaaende maade gennemtænkt og veiet alle følger og alle eventualiteter, og efter at have veiet til

35 alle sider fattet den beslutning, som den troede var den rigtige og til fædrelandets gavn. Regjeringen har havt anledning til at deltage i disse overveielser; ogsaa den har med det alvor og under det ansvar, som situationen kræver, forsøgt at se sagen fra alle sider, og den har i samarbeide med

specialkomiteen enstemmig sluttet sig til forslaget, som det nu foreligger. Vi har 40 den sikre overbevisning, at denne tilslutning ogsaa deles af hele det norske folk.

Den ærede repræsentant udtalte, at han ud fra sine forudsætninger ikke kunde lægge nogen vegt paa uansvarlige opinionsytringer og øieblikkelige stemninger i pressen og fra andre korporationer udover landet. Jeg tror, at disse hans udtalelser mere end noget andet viser, hvor lidet den ærede repræsentant for

45 øieblikket staar i rapport med, hvad der i de sidste maaneder har rørt sig dybest og inderst i det norske folk. Thi havde han det, vilde han forstaaet, at her er ikke tale om uansvarlige opinionsytringer og øieblikkelige stemninger, men om en dyb og maalbevidst politik, som det norske folk fuldt ud har gennemtænkt, og hvoraf det er villigt til at tage alle konsekvenser. Aldrig har det norske folk staaet

50 fastere og enstemmigere om en stor sag og aldrig har denne enstemmighed faaet klarere og mere utvetydige former. Havde vi nu kunnet gaa til valg, skulde dette nok vise sig. Det kan være rigtigt i en akademisk diskussion at opkaste en række juridiske og formelle betæneligheder af den art, som her er gjort; men skulde et folk i et stort historisk øieblik lade sig hindre af den slags juridiske og formelle

55 betæneligheder, saa vilde det aldrig naa frem, hvor det gjaldt at gennemføre en stor sag. Vor forfatning kjender desværre ikke nogen opløsningsret, men saa har folket havt andre former, hvori det har tilkjendegivet sin vilje og sin beslutning - saa ingen kan tvile om stillingen. Derfor ved vi ogsaa, at vi har hele vort folk i

ryggen, naar vi idag anbefaler en beslutning, som vi opfatter som en pligt mod 60 fædrelandet. Vi vil ikke noget brud, vi ønsker ikke at foranledige nogen konflikt med vor unionsfælle, vi gaar vor grundlovmæssige, den rake og lige vei for at gennemføre vor ret, og bliver bruddet os paatvunget, saa er vi ogsaa beredt at tage alle konsekvenser. Det er denne norske politik, som har samlet alle partier, og som har faaet sit udtryk i den foreliggende indstilling. Jeg tror, at alle vi, som

65 af vor fuldeste overbevisning tilraader denne beslutning, handler under fuldt ansvar. Vi har ikke gaaet til denne beslutning i blinde; vi ved, at stillingen er alvorlig, men vi har en sikker overbevisning om, at vi ved at anbefale denne beslutning gjør vor pligt mod fædrelandet. - Dette er, hvad jeg i dette øieblik

70 anser det paakrævet at udtale om sagen. Til flere enkeltheder i den ærede
repræsentants foredrag skal jeg, hvis det absolut fornødiges, komme tilbage
senere.

75 Det overveiende flertal af forsamlingen gav ved at reise sig sin tilslutning til
statsministerens ord.

80

Kilde

J. V. Heiberg: Unionens opløsning 1905. Officielle aktstykker vedrørende unionskrisen og Norges
gjenreisning som helt suveræn stat. Kristiania 1906, s. 155-170

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/konsulatloven-84>

85

90

95

100

105